

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Білоцерківського центру надання соціальних послуг, психоемоційної
підтримки та догляду**

17.03.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.03.2026 групою НПМ здійснено відвідування Білоцерківського центру надання соціальних послуг, психоемоційної підтримки та догляду (далі – центр, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бантуш Костянтин Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальов Олександр Юрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Яновська Інна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Прашко Олена Володимирівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Архипа Люльки, б. 4, м. Біла Церква, Київська обл., 09100 (фото 1, 2).

Директор закладу – Загородня Оксана Іванівна.

Відповідно до рішення Київської обласної ради від 21.08.2025 № 1430-33-VIII Білоцерківський психоневрологічний інтернат перейменовано у Білоцерківський центр надання соціальних послуг, психоемоційної підтримки та догляду.

Згідно з Положенням про Білоцерківський центр надання соціальних послуг, психоемоційної підтримки та нагляду, затвердженим рішенням Київської обласної ради від 21.08.2025 № 1430-33-VIII, заклад є стаціонарною установою соціального захисту, що утворена для забезпечення постійного, денного або тимчасового проживання (перебування) осіб з інвалідністю, осіб похилого віку, ветеранів війни, які мають фізичні, тяжкі соматичні та неврологічні розлади, не здатні до самообслуговування, потребують медичного та побутового догляду, соціальних

послуг і комплексу реабілітаційних заходів. До центру приймаються особи, яким відповідно до висновку лікарської комісії не протипоказане перебування у закладі та надання соціальних послуг.

У структурі центру функціонують чотири відділення: паліативного догляду, геріатричне, стаціонарного догляду та соціальної адаптації, а також дві групи: транзитного перебування та підтриманого проживання.

Відділення паліативного догляду призначене для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю (із числа осіб працездатного віку – на період до встановлення групи інвалідності, але не більше ніж на чотири місяці), які не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та перебувають на останніх стадіях невиліковних захворювань.

Геріатричне відділення призначене для постійного проживання громадян похилого віку, ветеранів війни та праці, осіб з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового та медичного обслуговування.

Відділення стаціонарного догляду забезпечує постійне проживання осіб похилого віку, які втратили або не набули здатності до самообслуговування, а також осіб з інвалідністю, які досягли 18-річного віку та за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового обслуговування і медичної допомоги, за умови відсутності протипоказань до отримання соціальної послуги стаціонарного догляду.

Відділення соціальної адаптації створене для надання соціальної послуги «соціальна адаптація» особам з інвалідністю віком від 18 до 60 років.

Група підтриманого проживання для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю створена з метою надання відповідної соціальної послуги та розрахована на 8 осіб, які досягли повноліття і потребують догляду та підтримки.

Група транзитного перебування утворена для надання дітям з інвалідністю жіночої статі віком від 16 до 18 років соціальних послуг з метою підготовки їх до влаштування у сімейні форми виховання або до самостійного проживання чи отримання соціальної послуги підтриманого проживання.

Планова наповнюваність установи становить 248 ліжко-місць. Станом на момент відвідування у закладі перебувало 229 осіб, з них 9 чоловіків та 220 жінок.

Серед підопічних 144 особи є дієздатними, 85 осіб – визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними. У центрі перебувають 224 особи, яким встановлено групу інвалідності.

Заклад здійснює опіку над 20 підопічними, щодо інших 65 осіб опіку здійснюють призначені опікуни.

Із загальної кількості підопічних 71 особа – ліжкові хворі, ще 38 осіб належать до маломобільних груп населення.

Окрім того, до закладу евакуйовано 28 внутрішньо переміщених осіб.

Фінансування закладу за 2025 рік становило: 42 522,1 тис. грн. – за рахунок коштів загального фонду, 4 435,9 тис. грн. – благодійної допомоги, 11 071,0 тис. грн. – спеціального фонду.

Відповідно до кошторису на 2026 рік, фінансування закладу передбачено в обсязі: 43 315,9 тис. грн. – загального фонду, 709,9 тис. грн. – благодійної допомоги, 8 459,0 тис. грн. – спеціального фонду.

Вартість харчування підопічних на 1 особу на добу становить 165,63 грн.

Витрати на медикаменти на 1 особу на добу становлять 17,02 грн.

Штатна чисельність працівників центру становить 200,5 штатних одиниць, з яких 125,0 шт. од. – медичний персонал: завідувач медичним центром – 1,0 шт. од., 1,5 шт. од. – лікар-терапевт в/к, 1,0 шт. од. – лікар-психіатр в/к, 1,0 шт. од. – лікар-акушер-гінеколог 1 кат., 0,5 шт. од. – лікар фізичний терапевт 1 кат., 1,0 шт. од. – ерготерапевт б/к, 1,0 шт. од. – сестра медична старша в/к, 14,0 шт. од. – сестра медичні в/к, 1,0 шт. од. – сестра медична з дієтичного харчування в/к, 2,0 шт. од. – сестра медична з лікувальної фізкультури в/к, 1,0 шт. од. – сестра медична з фізіотерапії в/к, 1,5 шт. од. – сестра медична з масажу в/к, 5,0 шт. од. – сестра медична 1 кат., 0,5 шт. од. – сестра медична з масажу 1 кат., 0,5 шт. од. – лікар зубний б/к, 6,0 шт. од. – сестра медична б/к, 1,0 шт. од. – дізінфектор, 2,5 шт. од. – сестра господиня, 77,0 шт. од. – молодші медичні сестри.

За тарифікаційним списком працівників станом на 2026 рік у закладі наявні 60 вакантних посад з яких: 3 посади психолога 2 кат., 38 посад медичних працівників.

Територія закладу огорожена та доглянута. На території установи розташована зона відпочинку (фото 3), прогулянкове подвір'я, власна молитовна кімната, де підопічні можуть задовольняти свої релігійні потреби (фото 4).

Заклад забезпечений централізованим водопостачанням та опаленням, наявне гаряче водопостачання. Якість питної води у закладі відповідає Державним санітарним нормам та правилам «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400, що підтверджується протоколом дослідження якості питної води від 20.06.2025 № 8416.

На території закладу розміщена двоповерхова будівля, що використовується як житловий корпус та адміністративна частина (одноповерхова), а також банно-пральний комплекс.

Будівлі центру обладнані автоматичною пожежною сигналізацією, ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне технічне обслуговування. Вікна закладу не заграбовані, наявні схеми евакуації на кожному поверсі (фото 5).

Установа забезпечена генераторами для функціонування в період відключення електроенергії.

Працівниками установи забезпечується належне прибирання житлових кімнат, приміщень загального користування, а також належний догляд за ліжковими хворими підопічними, що включає надання допомоги у годуванні та здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Приміщення харчоблоку забезпечено гарячою та холодною водою, підігрів води здійснюється електричним бойлером. Працівники, які залучені до робіт у харчоблоці,

вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню. З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба.

У житловому корпусі центру забезпечено цілодобовий вільний доступ підопічним до питної води, а також наявний відповідний посуд для її споживання. Для підопічних створені належні умови як для проживання, так і для організації дозвілля (фото 6, 7).

Заклад має договір про спільне використання підвального приміщення (укриття) загальною площею 120 м², що розташоване за адресою: вул. А. Люльки, б. 9-А, м. Біла Церква, Київська обл., 09109. Відповідно до умов договору, установа має право безоплатного користування укриттям під час оголошення в регіоні сигналу «Повітряна тривога!».

Укриття перебуває у належному санітарному та технічному стані: обладнане системою вентиляції, санітарним вузлом, забезпечене питною водою, медикаментами, засобами пожежогасіння, а також резервним штучним освітленням (ліхтарі, свічки).

Згідно з рішенням про видачу ліцензії Міністерства охорони здоров'я України від 04.04.2019 № 726 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю: психіатрія, мол. стоматологія, мол. сестринська справа, фізіотерапія, акушерство і гінекологія, терапія, організація і управління охороною здоров'я. Реєстраційне досьє від 24.12.2019 № 2075/0/14-19.

До посадових інструкцій медичного персоналу окремим пунктом внесено обов'язок дотримуватись вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

На інформаційних стендах закладу розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

На кожного підопічного ведуться особові справи, підписуються договори про надання соціальної послуги відповідно до вимог Державного стандарту соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.12.2018 № 1901.

Закладом своєчасно організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування в центрі та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над ними.

Усі підопічні мають документи, що посвідчують особу.

Центром налагоджено співпрацю з місцевим центром з надання безоплатної правничої допомоги відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу».

Заклад співпрацює з благодійними та волонтерськими організаціями, від яких отримує гуманітарну допомогу, що обліковується та використовується на потреби підопічних.

Використання сум пенсій недієздатними підопічними здійснюється відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173.

Усі підопічні забезпечені медичним обслуговуванням у повному обсязі. В установі розташований медичний центр, де зберігається медична документація підопічних, є процедурний кабінет, кабінет лікаря-терапевта, стоматологічний кабінет фізіотерапевтичний кабінет та кабінет медичного персоналу.

На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1808.

Під час огляду наявних у закладі медичних препаратів не виявлено ліків, термін придатності яких закінчився.

У закладі наявне приймально-карантинне відділення, до якого розміщуються підопічні під час влаштування до установи на 14 днів для подальшого спостереження та попередження розповсюдження інфекційних захворювань.

В установі відповідно до вимог чинного законодавства ведеться журнал реєстрації тілесних ушкоджень.

У ході відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування із 83 підопічними та 15 працівниками закладу.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 03.10.2023. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення прав підопічних:

на життя та безпеку;

на достатній життєвий рівень.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Київській обласній військовій адміністрації та Київській обласній раді:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Білоцерківського психоневрологічного інтернату;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті.

2. Білоцерківському психоневрологічному інтернату забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу з урахуванням вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення»;

облаштування житлових кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

обладнання житлових кімнат інтернату кнопками виклику персоналу.

Зазначені рекомендації виконані частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 49 Конституції України, Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»).

1. Групою НПМ виявлено, що у холодильнику геріатричного відділення ліки зберігаються в одному холодильнику з продуктами харчування (фото 8, 9). Зазначене може призвести до забруднення лікарських засобів сторонніми речовинами, втрати їх ефективності та зробити небезпечними для використання підопічними.

Вказаний недолік усунуто за час складання звіту.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 48 Конституції України).

2. У ході відвідування центру групою НПМ зафіксовано перенаселення в житлових кімнатах закладу, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення».

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 13,7 м², а сама кімната розрахована на проживання 4 осіб. Відтак на одну особу припадає 3,4 м², що порушує передбачені чинним законодавством норми площі на одну особу (8-10 м²).

3. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних

установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Міністерством соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), у кімнатах підопічних недостатня кількість твердого інвентарю, а саме: приліжкових тумб, стільців, столів, шаф для зберігання речей (фото 10).

4. У житлових кімнатах закладу відсутні кнопки виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

5. У холодильниках харчоблоку групою НПМ виявлено немарковані продукти харчування, що суперечить пункту 1 статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Відсутність маркування унеможливорює визначення термінів придатності та дотримання умов зберігання (фото 11). Така практика створює підвищені ризики для життя і здоров'я підопічних, оскільки споживання продуктів із невстановленим походженням та строками зберігання може призвести до харчових отруєнь у закладі.

Вказаний недолік усунуто за час складання звіту.

6. Групою НПМ виявлено, що в морозильній камері харчоблоку відсутній термометр, чим порушуються вимоги пункту 2 частини 1 статті 41 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та призводить до підвищеного ризику харчових отруєнь підопічних.

Вказаний недолік усунуто за час складання звіту.

7 Графіки контролю температурного режиму зберігання м'яса, овочів, молока та добових проб заповнені до кінця березня 2026 року, що може свідчити про їх формальне ведення (фото 12, 13).

Вказаний недолік усунуто за час складання звіту.

8. В овочесховищі установи виявлено зіпсовані (гнилі) овочі та непридатну до споживання консервовану продукцію (фото 14, 15).

Вказаний недолік усунуто за час складання звіту.

9. Підопічні закладу харчуються з металевого посуду (фото 16, 17). Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК) у Восьмій Загальній доповіді [СРТ/Inf (98) 12] зазначає, що слід надавати підопічним можливість використовувати елементи звичайного «нелікарняного» життя – наприклад користуватися відповідним посудом та столовими приборами, що є невід'ємною частиною програми психосоціальної реабілітації.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

10. У туалетних кабінках відсутні двері (фото 18), що порушує право підопічних на приватність та не відповідає вимогам пункту 34 розділу III Стандартів КЗК. Відсутність належного захисту приватного простору в такому приміщенні порушує

конфіденційність і створює умови для стороннього спостереження, що негативно впливає на психологічний комфорт і гідність осіб, які користуються цією кімнатою.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Київській обласній військовій адміністрації вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Білоцерківського центру надання соціальних послуг, психоемоційної підтримки та догляду.

2. Білоцерківському центру надання соціальних послуг, психоемоційної підтримки та догляду забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу з урахуванням вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення»;

облаштування житлових кімнат закладу відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

обладнання житлових кімнат установи кнопками виклику персоналу;
можливість користування підопічними неметалевим посудом;
право підопічних на приватність.

Додатки: фотоматеріали – на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Костянтин БАНТУШ

фото №1

фото № 2

фото № 3

фото № 4

фото № 5

фото № 6

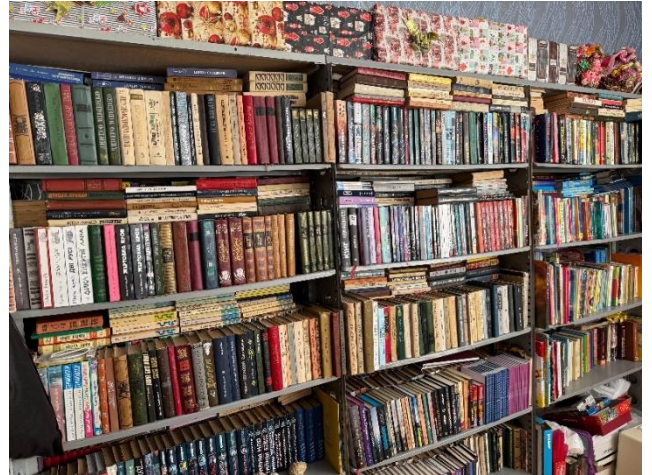

фото № 7

фото № 8

φωτο 17

φωτο 18

